

Hemşirelik Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Genel Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Determination of the Relationship Between Self-Esteem and General Health Levels of Nursing Students

Fatma Betül ÖZ DAMKALI¹ , Melisa SARILI² , Sevgi KANATI³

ÖZ

Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı ile genel sağlık düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma tanımlayıcı-ilişki arayıcı tiptedir. Çalışmanın örneklemini 2022-2023 Bahar Döneminde bir üniversitede eğitim gören 394 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın verileri, Tübitak2209-A projesinde görevli iki öğrenci tarafından 20 Şubat- 24 Nisan 2023 tarihleri arasında Genel Sağlık Anketi-12, Rossenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve sosyo-demografik anket formu doldurularak toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 24.0 ile yapılmıştır. Kadın öğrencilerin benlik saygısı puanı erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Birinci sınıf öğrencilerinin benlik saygısı puanlarının diğer sınıflara göre daha düşük bir ortalama değere sahip olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Gelir düzeyinin düşük olması, okuduğu bölme isteyerek gelmesi ve bölümden memnun olması yüksek benlik saygısı ile ilişkili bulunmuştur. Üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin benlik saygısı ve ruh sağlığı durumu yönünden riskli grupta kabul edilerek danışmanlık hizmetleri kapsamında değerlendirmeye alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Benlik Saygısı, Genel Sağlık, Hemşirelik Öğrencisi

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the relationship between self-esteem and general health level of nursing students. The research is descriptive-relational type. The sample of the study consisted of 394 nursing students studying at a university in the Spring Semester of 2022-2023. The data of the study were collected by two students working in the Tübitak2209-A project between February 20 and April 24, 2023 by filling out the General Health Questionnaire-12, Rossenberg Self-Esteem Scale and socio-demographic questionnaire form. The data were analyzed with SPSS 24.0. Self-esteem scores of female students were found to be higher than male students ($p<0.05$). Self-esteem scores of first-year students were found to have a lower mean value compared to other grades ($p<0.05$). Low income level, coming to the department willingly and being satisfied with the department were found to be associated with high self-esteem. It is recommended that students who are new to university should be considered in the risky group in terms of self-esteem and mental health status and should be evaluated within the scope of counseling services.

Keywords: Self-Esteem, General Health, Nursing Students

Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan 2023-148 araştırma koduyla izin alınmıştır. Tübitak 2209-A Lisans Öğrenci Projesi Olarak kabul almıştır.

¹ Öğr. Gör. Fatma Betül Öz Damkali, Halk Sağlığı Hemşireliği, Gazi Üniversitesi, fatmabetuloz@gmail.com, ORCID No: 0000-0001-5084-1826

² Lisans Öğrencisi, Melisa Sarılı, Hemşirelik, Gazi Üniversitesi, melisasarili09@icloud.com, ORCID No: 0009-0005-0246-2908

³ Lisans Öğrencisi, Sevgi Kanat, Hemşirelik, Gazi Üniversitesi, sevgiknt19@gmail.com, ORCID No:0009-0008-1099-8595

İletişim/Corresponding Author:

Fatma Betül Öz Damkali

Eposta/Email: fatmabetuloz@gmail.

Geliş Tarihi/Received : 17.11.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 02.01.2024

Yayın Tarihi/Published: 30.04.2024

GİRİŞ

Benlik saygısı kavramı bireyin kendini sevmeye ve sevilmeye değer bulması ve kendine güvenmesini sağlayan olumlu bir ruh halini ifade etmektedir. Aynı zamanda bireyin yaşam boyu sürdüreceği bir değerlendirme şeklidir (1). Hemşirelik eğitimi boyunca öğrencilerin, akademik personel, sağlık profesyonelleri, hasta ve yakınları ve arkadaşları ile iletişimlerinde karşılaştıkları olumlu veya olumsuz durumlar benlik saygılarını etkilemektedir (2). Profesyonel bir hemşirenin problem çözme becerisine sahip, eleştirel düşünen, araştıran, benlik saygısı yüksek ve iletişim yeteneği güçlü biri olması beklenmektedir (3,4,5). Hemşirelik öğrencilerinin beklenen özelliklere sahip olması için benlik saygısı çok önemlidir.

Bireylerin pozitif duygu durumu, iyi olma hali ve işlevselliği olarak ifade edilen ruh sağlığı benlik saygısı üzerinde önemli etkiler yaratabilmektedir. Benlik saygısı, bireyin kendine yönelik değerlendirmesidir (6). Bu değerlendirme kişinin duygusal durumundan genel yaşam zorluklarına karşı uyumuna ve yaşam boyu stresle mücadelesine kadar birçok noktada önemli bir rol oynamaktadır (7). Bireyin hayatında karşılaşmış olduğu zorlukların üstesinden gelebilmesi ve yaşamış olduğu streslerden, duygusal durumunun iyilik halini koruyacak bir şekilde, kurtulabilmesi için güçlü bir benliğe ihtiyacı bulunmaktadır. Güçlü bir benliğin oluşabilmesi için de kişinin kendisine verdiği değeri bilmesi ve kendisini kabul etmesi gerektiği bilinmektedir (8). Hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı düzeyini belirleyen Çıtak Tunç ve ark. yaptıkları çalışmada benlik saygısı ölçek puanı $1.05 \pm 0,53$ olarak belirlenmiştir. Bu puan hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir (9). Benzer şekilde Varol ve ark. yaptıkları çalışma sonucunda da hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı yüksek bulunmuştur. Yüksek benlik saygısı sağlık profesyonellerinde istenen özelliklerden biri olarak belirtilmiştir (10).

Benlik saygısı kendine güven, kendine saygı, kimlik ve kişilik kavramalarını etkileyerek ruh sağlığını da etkilemektedir. Kendini olumlu değerlendiren bireylerin kişiler arası ilişkilerde daha güvenli ve işlerinde daha başarılı oldukları bilinmektedir (11). Genel sağlık anketi bireylerin ruh sağlığı kısa ve hızlı biçimde değerlendiren bir ölçme aracıdır. Yapılan çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin genel sağlık düzeyi ile benlik saygısı arasındaki ilişkiye değinilmemiştir. Bu araştırma topluma sağlık hizmeti sunmak üzere eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısının olumlu olması ruh sağlıklarını da etkileyeceği için önemlidir. Bu çalışmayla hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı ile genel sağlık düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Türü

Araştırma tanımlayıcı-ilişki arayıcı türde yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini, 2022-2023 eğitim öğretim yılında bir devlet üniversitesinin Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören 1. 2. 3.ve 4. sınıf olmak üzere toplam 1029 öğrenci oluşturmuştur. Evreni bilinen örneklem hesabı epi- info programı kullanılarak yapılmıştır. Hesaplama sonucu 214 öğrencinin katılması yeterli bulunmuştur. Ancak çalışma online ankete çevrilince sınıf gruplarından gelen yanıtlarla 394 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Örnekleme Yöntemi

Öğrenciler sınıflarına göre tabakalara ayrılmıştır; her sınıftaki öğrenci sayısı evrendeki birim sayısına bölünerek orantılı bir seçim yapılarak araştırmaya katılacak öğrenciler gönüllülük esasıyla belirlenmiştir. 1. Sınıflardan 54, 2. Sınıflardan 52, 3. Sınıflardan 54 ve son sınıflardan 54 öğrencinin katılmasının yeterli olduğu belirlenmiştir. Tabakalandırma sonucunda minimum bu sayılara uyularak 394 öğrenciye ulaşılmıştır.

Dahil Edilme ve Dışlanma Kriterleri: Hemşirelik Bölümü'nde kayıtlı iletişim engeli olmayan çalışmaya katılmaya gönüllü öğrenciler dahil edilmiştir. Dil problemi olan öğrenciler (yabancı uyruklu) çalışmaya dahil edilmemiştir.

Verilerin Toplanması: Çalışmanın verileri, Tübitak2209-A projesinde görevli iki öğrenci tarafından 20 Şubat- 24 Nisan 2023 tarihleri arasında öğrenci temsilcileri aracılığıyla sınıf gruplarında online anket yoluyla ulaştırılarak veriler toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Literatür doğrultusunda hazırlanan kişisel bilgi formu (yaş, cinsiyet, çalışma durumu, sınıf, mezun olduğu lise, Aile yapısı, anne ve babanın eğitim durumu, en uzun yaşadığı yer, şimdiki yaşadığı yer, aylık gelir durumu, genel ve dönem akademik not ortalaması, bölümü isteyerek seçme bölümden memnun olma durumu) öğrencileri tanımlayan 9 sorudan oluşmuştur.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Morris Rosenberg tarafından 1963 yılında, benlik saygısını diğer adıyla öz saygıyı ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Çuhadaroglu tarafından gerçekleştirilmiştir. 11 alt boyuttan ve toplam olarak 63 sorudan meydana gelmektedir. Yapılan bu çalışmanın hedefine yönelik RBSÖ'nin ilk 10 soruyu içeren "Benlik Saygısı" alt boyut tarafımızca uygulanmıştır. Ölçekten en az 0, en fazla 6 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan 0-1 puan yüksek, 2-4 puan orta, 5-6 puan düşük benlik saygısını ifade etmektedir. Güvenirlilik katsayısının $r = .75$ ve geçerlilik katsayısının ise $r = .71$ olduğu tespit edilmiştir. 0-6 puan aralığında ölçekteki sorulara verilen yanıtlar değer almaktadır. Puanların yorumlanırken; 0-1 puan alanların „yüksek“, 2-4 puan alanların „orta“, 5-6 puan alanların ise, düşük“ öz saygısına sahip oldukları düşünülmektedir. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğinden düşük puan yüksek benlik saygısını, alınan yüksek puan ise düşük benlik saygısını ortaya koymaktadır (12). Bu çalışmada Cronbach alfa katsayısı .88'dir.

Genel Sağlık Anketi (GSA12)

Çalışmamızda kullandığımız GSA-12 formu, 12 sorudan oluşmaktadır. Her soru son birkaç haftadaki belirtileri sorgular ve dörder şıklıdır ("hiç olmuyor, her zamanki kadar, her zamankinden sık, çok sık" gibi). Bu dört sütun denek tarafından 0,1,2,3 olarak kodlanır. Toplam puanın hesaplanması için iki GSA tipi ve Likert tipi kullanılmaktadır. Bu çalışmada GSA tipi puanlamayı kullandık. Buna göre; ilk iki sütun 0, son iki sütun 1 olarak kodlanır ve toplam puan hesaplanır. GSA- 12 için uygun kesme noktası 1-2 arası olarak belirlenmiştir. Ölçek hızlı ve kısa biçimde kişilerin ruh sağlığını değerlendirmektedir (13). Bu çalışmada GSA-12nin iç güvenirlilik katsayısı 0.79 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 24.0 ile yapılmıştır. Araştırma ölçek puanlarının normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Puanların normal dağılım göstermesi nedeni ile çalışmada parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Ölçek puanının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. T testi, 2 gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken ANOVA testi k ($k > 2$) gruplu değişkenlerin analizinde ve korelasyon analizi kullanılmıştır (14).

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma bir devlet üniversitesindeki Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin verdiği yanıtlarla sınırlıdır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılabilmesi için, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan 07.02.2023 tarihinde 2023-148 araştırma koduyla onay alınmıştır. Çalışmanın yapıldığı Fakülteden de kurum onayı alınmıştır. Sonrasında araştırma örneklemini oluşturan öğrencilerden onam alınmıştır. Araştırmanın her aşaması Helsinki Deklarasyonuna uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Destekleyen Kuruluş: Araştırmamız Tübitak—2209A Lisans Öğrenci Projesi olarak desteklenmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Katılımcıların %87,6'sı kadın, %84,0'ü çekirdek aile yapısına sahiptir. Gelir-gider durumu yönünden %72,8'i gelirlerinin giderlerine denk olduğunu belirtmiştir. Aileleriyle birlikte evde yaşayanların oranı %46,7 iken not ortalaması 3.00 ve üstü olanlar %59,6 bir orana sahiptir. Katılımcıların %58,4'ü hemşirelik bölümünü isteyerek tercih etmiş ve %77,9'u okudukları bölümden memnun olduklarını belirtmiştir.

Tablo-1. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	345	87,6
	Erkek	49	12,4
Sınıf	1.sınıf	95	24,1
	2.sınıf	100	25,4
	3.sınıf	133	33,8
	4.sınıf	66	16,8
Aile yapısı	Çekirdek Aile	331	84,0
	Geniş Aile	58	14,7
	Diğer	5	1,3
Aylık gelir düzeyi	Gelir giderden fazla	39	9,9
	Gelir gidere denk	287	72,8
	Gelir giderden az	68	17,3
Yaşamın çoğunluğunun geçtiği yer	İl	205	52,0
	İlçe	135	34,3
	Kasaba/Köy	54	13,7
Yaşadığı yer	Yurt/pansiyon	173	43,9
	Evde ailemle yaşıyorum	184	46,7
	Evde arkadaşlarımla yaşıyorum	22	5,6
	Diğer	15	3,8
Genel not ortalaması	2.49 ve altı	42	10,7
	2.50 ve 2.99 arası	117	29,7
	3.00 ve üstü	235	59,6
Hemşirelik bölümüne isteyerek gelme durumu	Evet	230	58,4
	Hayır	164	41,6
Okuduğu bölümden memnuniyeti	Evet	307	77,9
	Hayır	87	22,1

Cinsiyet grupları arasında benlik saygısı açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,042^*$). Kadın öğrencilerin ortalama benlik saygısı puanı (1,28) erkek öğrencilere göre (1,02) göre daha yüksektir. Benlik saygısı ölçümlerine göre sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p<0,005$). Benlik Saygısı ile aile yapısı, genel not ortalaması ve yaşadığı yer arasında anlamlı farklar bulunmamaktadır ($p>0,05$). Hemşirelik bölümünü isteyerek gelenler ile gelmeyenler arasında anlamlı bir fark vardır ($p<0,005$). Hemşirelik bölümünü isteyerek gelmeyenler, diğer gruba göre daha düşük benlik saygısına sahiptir. Okuduğu bölümden memnun olmayanlar ile memnun olanlar arasında anlamlı bir fark vardır ($p<0,005$). Okuduğu bölümden memnun olmayanlar, memnun olanlara göre daha düşük benlik saygısına sahiptir.

Tablo-2. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri ile Rossenberg Benlik Saygısı ölçeği Benlik Saygısı Alt Boyutu Arasındaki İlişki

Tanıttıcı Özellik/ Benlik Saygısı	x±ss	t/F	p
Cinsiyet			
Kadın	1,28±0,85	t: 2,041	p:0,042*
Erkek	1,02±0,66		
Sınıf			
1.sınıf	1,34±0,87	F:5,890	p:0,001*
2.sınıf	1,49±0,97		
3.sınıf	1,11±0,75		
4.sınıf	1,04±0,60		
Aile yapısı			
Çekirdek Aile	1,23±0,83	t:- 1,108	p:0,269
Geniş Aile ve Diğer	1,36±0,83		
Aylık gelir düzeyi			
Gelir giderden fazla	1,87±1,94	F:6,251	p:0,002*
Gelir gidere denk	1,43±1,99		
Gelir giderden az	2,37±2,18		

Tablo-2 Devamı

Yaşamın çoğunluğunun geçtiği yer			
İl	205±1,25	F: 0,167	p:0,846
İlçe	135±1,28		
Kasaba/Köy	54±1,20		
Yaşadığı yer			
Yurt/pansiyon	1,19±0,78	F:0,890	p:0,411
Evde ailemle yaşıyorum	1,29±0,92		
Evde arkadaşlarımla yaşıyorum ve diğer	1,33±0,63		
Genel not ortalaması			
2.49 ve altı	1,39±0,90	F:1,365	p:0,256
2.50 ve 2.99 arası	1,16±0,74		
3.00 ve üstü	1,27±0,86		
Hemşirelik bölümüne isteyerek gelme			
Olumlu	1,15±0,74	t:-2,775	p:0,006*
Olumsuz	1,39±0,93		
Bölümden memnuniyet			
Olumlu	1,15±0,73	t: -3,979	p:0,000*
Olumsuz	1,62±1,04		

Cinsiyet, aile yapısı, yaşadığı yer ve yaşanılan yere göre Genel Sağlık Anketi puanlarına bakıldığında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,005$). Sınıf, gelir durumu, genel not ortalaması, bölüme isteyerek gelme ve bölümden memnun olma durumuna göre bakıldığında ise istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,005$).

Tablo-3. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri ile Genel Sağlık Anketi Arasındaki İlişki

Tanıtcı Özellik/ Genel Sağlık Anketi	x±ss	F/t	p
Cinsiyet			
Kadın	7,42±7,35	t:1,537	p : 0,125
Erkek	5,69±7,31		
Sınıf			
1.sınıf	8,06±6,97	F:6,304	p :0,000*
2.sınıf	9,32±8,02		
3.sınıf	6,02±7,17		
4.sınıf	5,15±6,29		
Aile yapısı			
Çekirdek Aile	7,14 ±7,38	t:-0,377	p :0,706
Geniş Aile ve Diğer	7,52±7,27		
Aylık gelir düzeyi			
Gelir giderden fazla	7,21±6,63	F:6,446	p :0,002*
Gelir gidere denk	6,53±7,04		
Gelir giderden az	10,04±8,41		
Yaşamın çoğunluğunun geçtiği yer			
İl	7,56±7,78	F:2,804	p :0,062
İlçe	6,10±6,38		
Kasaba/Köy	8,63±7,74		
Yaşadığı yer			
Yurt/pansiyon	6,83±7,24	F:0,493	p :0,611
Evde ailemle yaşıyorum	7,59±7,50		
Evde arkadaşlarımla yaşıyorum ve diğer	7,03±7,29		
Genel not ortalaması			
2.49 ve altı	11,98±9,35	F:10,390	p :0,000*
2.50 ve 2.99 arası	6,75±7,40		
3.00 ve üstü	6,57±6,62		
Hemşirelik bölümüne isteyerek gelme			
Olumlu	6,49±7,11	t: -2,300	p :0,022*
Olumsuz	8,21±7,60		
Bölümden memnuniyet			
Olumlu	6,29±6,84	t : -4,280	p :0,000*
Olumsuz	10,41±8,21		

Genel Sağlık ile Benlik Saygısı arasında pozitif orta kuvvetli bir ilişki vardır.

Tablo-4. Benlik Saygısı ile Genel Sağlık arasındaki korelasyon

Genel Sağlık Anketi		
	r	p
Benlik Saygısı	0,392**	0,000

Sağlık bakımı sağlayan hemşirelerin düşünce ve duyguları benlik saygısından etkilenir. Benlik saygısı yüksek olan hemşirelerin mesleklerine ilişkin algılarının daha olumlu olduğu bilinmektedir (15). Bu durum da olumsuz benlik saygısı hemşirelerin ruh sağlığını da etkileyecektir (16). Öğrenci hemşirelerin benlik saygılarının da ruh sağlıklarını etkileyecekleri düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmamızda hemşirelik öğrencilerinin bazı sosyodemografik değişkenler açısından benlik saygısı ile genel sağlık düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırma sonucunda öğrencilerin benlik saygısının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Hemşireler ve öğrenci hemşirelerde benlik saygısı ve mesleki benlik saygısı arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmada hemşirelik öğrencilerinde RBSÖ Benlik Saygısı alt boyutu puan ortalamalarının yüksek olduğu belirlenmiştir (10). Hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile yapılan farklı bir çalışma bulgusunda ise benzer olarak öğrencilerin benlik saygılarının yüksek olduğu saptanmıştır (17). Ek olarak bu araştırma sonuçlarına uygun olarak Farklı bir çalışma sonucunda da hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun benlik saygısının yüksek olduğunu belirlemiştir (18). Çalışma sonuçları farklı örneklemeler üzerinde gerçekleşmiş olsa da çoğunlukla hemşirelik öğrencilerinin benlik saygı düzeyleri düşük bulunmamıştır.

Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin depresyon ve benlik saygıları arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmada hemşirelik öğrencileri arasında en yüksek benlik saygısının birinci sınıf öğrencilerinde olduğu belirlenmiştir. Yapılan farklı bir çalışmada benlik saygısı ölçek puanı kızlarda erkeklere göre, ebeklik bölümü öğrencilerinde hemşirelik bölümü öğrencilerine göre, geliri giderine eşit olanlarda geliri giderinden az olanlara göre anlamlı olarak yüksektir ($p<0.05$) (19). Bu çalışmada ise en düşük benlik saygısı puanına birinci sınıf öğrencileri sahiptir. Aktaş ve ark. hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı ve empatik düzey arasındaki ilişkiye yönelik yaptıkları çalışmada ise sınıflara göre benlik saygısı puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (20). Çalışmalar arasındaki bu farklılıkların araştırmaların yapıldığı il, öğrenci sayısı, eğitim yöntemi ve sosyodemografik farklılıklardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada ise gelir durumunu yeterli bulan öğrencilerin benlik saygısı düzeylerinin gelir durumunu yetersiz bulan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (21). Başka bir çalışmada ise gelir düzeyinin iyi olduğunu ifade eden hemşireler, gelir durumunu kötü veya orta olarak belirten diğer meslektaşlarına göre daha yüksek benlik saygısına sahiptir (10). Bu çalışmada ise geliri giderden fazla olan öğrencilerin benlik saygısı puanları daha yüksek bulunmuştur. Çalışmalarda benzer olarak gelir durumu benlik saygısını olumlu olarak etkilemektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin ruh sağlığını değerlendiren farklı çalışmalara bakıldığında son sınıf öğrencilerinin genel sağlık anketi puanları öğrencilerde 4.00 bulunmuştur. GSA-12'den 4.00 ve üzeri puan almak ruh sağlığı açısından risk altında olduklarını göstermektedir (22). Farklı bir çalışma sonucunda ise hemşirelik öğrencilerinin %38,2'si GSA-28'den 5 ve üzeri puan alarak ruh sağlığı yönünden riskli olarak belirlenmiştir (23). Hemşirelik öğrencileriyle yapılan başka bir çalışmada ise ruhsal olarak riskli bulunanların oranı %62,6 olarak bulunmuştur (24). Bu çalışmada ise GSA-12 puan ortalamasına göre ikinci sınıflar ruh sağlığı açısından en riskli grup olarak $9,32\pm 8,02$ puan ortalamasıyla belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarına bakıldığında ruh sağlığının sınıf, gelir durumu, cinsiyet, başarı durumu ve okula isteyerek gelme durumlarından etkilendiği

belirlenmiştir (22,23,24). Bu çalışmada RSBÖ benlik saygısı alt ölçeği puanıyla GSA-12 toplam puanı arasında belirlenen pozitif orta kuvvetli ilişki bireyin benlik saygısının yüksek oluşunun ruh sağlığını olumlu anlamda etkilediğine kanıt sunmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızın sonucunda GSA-12 ile RSBÖ benlik saygısı alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin gelir durumu benlik saygısı ve genel sağlık puanlarını etkilemektedir. Hemşirelik bölümüne isteyerek gelen ve bölümden memnun olan öğrencilerin hem benlik saygıları hem de genel sağlık düzeyleri daha yüksek belirlenmiştir. Bölüme istemeyerek gelen, gelir durumu kötü, üniversiteye yeni başlayan öğrenciler benlik saygısı ve ruh sağlığı durumu yönünden riskli grupta kabul edilerek danışmanlık hizmetleri kapsamında değerlendirilmeye alınması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- 1.Aslan Yılmaz H. Bir Derleme: benlik kavramına ilişkin bazı yaklaşımlar ve tanımlamalar. Sosyal Bilimler Dergisi, 2016;48: 79-89
2. Şener D. K., Karaca A., Açıkgöz F., Süzer, F. Hemşirelik eğitimi mesleki benlik saygısını değiştirir mi? . Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2011;1(3):12-16.
3. Torun S., Arslan S., Nazik E., Akbaş M. Ve Yalçın, S. Ö. Hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı ve boyun eğici davranışlarının incelenmesi. Cumhuriyet Medical Journal, 2012; 34(4):399-404.
4. Çelik S., Yılmaz F., Karataş, F., Al B. ve Karakaş N. S. Hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve etkileyen faktörler. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 2015; 2(1):74-85.
5. Güven Ş. D. Hemşirelik ve mesleki kimlik. Kapadokya Sağlık Bilimleri Dergisi, 2023;1(2): 85-97.
6. Okcu C. “Benlik saygısı ve iyi olma halleri arasındaki ilişkilerin yapısal eşitlik modellemesiyle incelenmesi” İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 2020.1 (1).
7. Lazarevic L, Lazarevic D, Orlic A. Predictors of students self- esteem: the importance of body self-perception and exercise. Psiholoska Istrazivanja. 2017;20: 239-254.
8. Joshua B. Grubbs Joshua W., Nicholas S., Julie J., Exline, Kenneth I. Pargament, self, struggle, and soul: linking personality, self-concept, and religious/spiritual struggle. Personality and individual differences. 2016;101:144-152.
9. Çıtak-Tunç G, Çıtak Bilgin N, Ak B. Hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı, narsizm ve kişilik özellikleri: devlet ve vakıf üniversitesi incelemesi. International Journal of Scholars in Education.2020; 3(1):16-27.
- 10.Varol E, Bakan A. B, Karadağ Arlı Ş. Hemşirelerde ve Hemşirelik Öğrencilerinde Benlik Saygısı ile Mesleki Benlik Saygısının İncelenmesi. Sted. 2020;29(6).
11. Furegato AR, Santos JL, Silva EC. Depression among nursing students associated to their self-esteem, health perception and interest in mental health. Rev Lat Am Enfermagem. 2008;16(2):198-204
- 12.Çuhadaroğlu, F. Adölesanlarda benlik saygısı. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fak, Psikiyatri ABD Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi,1986. Ankara.
13. Kılıç C. Genel sağlık anketi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması: Türk Psikiyatri Dergisi.1996; 7 (1):3-9.
14. De Carlo, L.T. “On the meaning and use of kurtosis”, Psychological Methods, 1997; 2: 292-307.
15. Özdemir Ö, Temiz G, Akın S. Hemşirelerin kişilik özellikleri, benlik kavramı ve mesleğe ilişkin algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Jaren. 2020;6(3):455-64.
16. Günüşen N. P. Hemşirelerin ruh sağlığının korunması ve güçlendirilmesi. Türkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics, 2017;3(1): 12-88.
17. Kılıç H. F. Hemşirelik öğrencilerinin eğitim stresi ve mesleki benlik saygısı arasındaki ilişki. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2018;5(1), 49-59.
18. Dinçer F, Öztunç G. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi. 2009; 16:22-33.
19. Tekir Ö. , Yaşar Ö. , Çevik C. , Dikoğlu, M. ve Özsezer Kaymak G. Sağlık yüksekokulu'nun depresyon ve benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi . Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2018; 8 (1): 15-21.
20. Aktaş MC., Bulduk B., Çelik D. ve Ensarioğlu K. Hemşirelikte bilgide benlik saygısı ve empatik düzey arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. Hemşirelik Bilimi Dergisi, 2018; 1 (3):21-26
21. Uzun R., Balcı, E., Günay O. , Özdil K. ve Küçük Öztürk G. Hemşirelik öğrencilerinde yeme tutumları, beden algısı, benlik saygısı ve ilişkili etmenler . Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 2018;7 (2): 48-63
22. Öztürk C., Aktaş, B. Hemşirelik öğrencilerinin genel sağlık durumları ve bunu etkileyen bazı özelliklerin incelenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2010;10(2): 58-65

23. Uysal N, Yenal K. Hemşirelik öğrencilerinin genel sağlık durumlarının incelenmesi. SDU Journal Of Health Science Institute/SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2014; 5(1).
24. Nazik F., Dişli F. Hemşirelik öğrencilerinde ruhsal sağlık, yorgunluk ve uyku kalitesi arasındaki ilişki: kesitsel bir çalışma. KSU Medical Journal. 2022; 17(2):97-103.